

Varför studera på ett yrkeshögskoleprogram? Examinerade från yrkeshögskolan 2021

Sveriges officiella
statistik

Varför studera på ett yrkeshögskoleprogram? Examinerade från yrkeshögskolan 2021

Producent SCB, Statistiska centralbyrån
Social statistik och analys
701 89 Örebro
+46 10 479 40 00

Förfrågningar Evalena Andersson
+46 10 479 61 50
evalena.andersson@scb.se

Paula Kossack
+46 10 479 60 05
paula.kossack@scb.se

Du får kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.
Vi vill dock att du uppger källa på följande sätt:
Källa: SCB, Varför studera på ett yrkeshögskoleprogram?
Examinerade från yrkeshögskolan 2021 Temarapport 2023:10

URN:NBN:SE:SCB-2023_A40BR2310_pdf

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se
This publication is only available in electronic form on www.scb.se

Sammanfattning

Allt fler examineras från en utbildning vid Yrkehögskolan (YH). År 2021 fanns närmre 20 000 som tog en examen från ett YH-program. För mer statistik om YH, se SCB:s webbplats, www.scb.se/UF0701.

I en tilläggsfråga till enkäten Inträden på arbetsmarknaden som genomfördes 2022 fick de examinerade året innan svara på frågan *Vilket eller vilka var skälen till att du valde att studera på YH*. De svarande kunde välja ett eller flera alternativ.

Det vanligast skälet till att studera var yrkesbyte. Det gällde för såväl män som kvinnor även om det var en något större andel kvinnor som valde det alternativet

Byta yrke var det främsta skälet till studier oavsett tidigare utbildningsnivå, även om det var något högre andel för dem med eftergymnasial utbildning. Högst andel var det för kvinnor med eftergymnasial utbildning

Som andra alternativ hade de examinerade valt att läsa på YH för att förbättra sina möjligheter på arbetsmarknaden även om de hade ett arbete. Här var det en något större andel män än kvinnor.

För de yngre under 25 år var minst lika viktigt att läsa en praktisk utbildning och att komma vidare i karriären som att byta yrke. För de andra åldersgrupperna minskade vikten av en praktisk utbildning med högre ålder. I åldersgruppen 30-39 år, som också är den största åldersgruppen, fanns flest examinerade som valde YH för att byta yrke.

Vidareutbildning inom yrket var lika viktigt som yrkesbyte för dem som läste hälso- och sjukvård.

De som studerade på distansutbildningar svarade i högre grad än de som läste en bunden utbildning att de hade ett arbete, men ville förbättra sina möjligheter på arbetsmarknaden. Det gällde särskilt för männen.

De utrikes födda svarade i högre utsträckning än inrikes födda att de valde en YH-utbildning för att de var arbetslösa, men vill förbättra sina möjligheter på arbetsmarknaden.

Innehåll

Sammanfattning	2
Innehåll	3
Inledning	4
Varför en YH-utbildning?	5
Byta yrke vanligaste skälet	5
Tidigare utbildningsnivå	5
Yngre valde en praktisk utbildning och ville ta ett steg i karriären .	7
Vidareutbildning inom yrket viktigt för dem som läste hälso- och sjukvård	8
Distansutbildning för att förbättra sin situation på arbetsmarknaden	9
Utrikesfödda valde studier för att få ett arbete	9
Att hitta sitt drömyrke	11
Kort om statistiken	12
Statistikens ändamål och innehåll	12

Inledning

Allt fler examineras från en utbildning vid Yrkehögskolan (YH). År 2021 fanns närmre 20 000 som tog en examen från ett YH-program. Över tid har det varit en större andel kvinnor än män som studerar och tar examen, www.scb.se/UF0701.

YH-utbildningarnas främsta syfte är att bidra till kompetensförsörjningen i Sverige. Två viktiga indikatorer för att belysa hur väl YH-utbildningarna lyckats med kompetensförsörjningen är andelen examinerade som året efter utbildningen har ett arbete och hur stor andel av de examinerade som arbetar inom yrken som överensstämmer med utbildningens syfte.

I rapporten Inträdet på arbetsmarknaden efter yrkehögskolan presenterar vi de viktigaste resultaten av den årliga sysselsättningsundersökningen för YH. Undersökningen handlar om dem som tog examen från ett yrkehögskoleprogram 2021. De examinerade har under hösten 2022 svarat på en enkät med frågor om hur inträdet på arbetsmarknaden har fungerat och hur deras situation på arbetsmarknaden såg ut under hösten 2022. Resultat och information om undersökningen finns samlade på www.scb.se/UF0512.

I den här rapporten är fokus på frågan *Vilket eller vilka var skälen till att du valde att studera på YH*. Frågan fanns med som en extra fråga i enkätundersökningen 2022. De svarande kunde välja ett eller flera av alternativen:

- Jag hade ett arbete, men ville förbättra mina möjligheter på arbetsmarknaden
- Jag var arbetslös och ville förbättra mina möjligheter på arbetsmarknaden
- Jag ville byta yrke
- Jag ville vidareutbilda mig inom mitt yrke
- Jag ville ta nästa steg i min karriär
- Jag ville gå en praktisk utbildning
- Jag ville få kontakt med arbetsgivare
- Annan orsak

Den svarande har ofta använt fler än ett alternativ.

I en bilaga till rapporten finns tabeller med de olika svarsalternativen för olika gruppvariabler. Svarsandelarna redovisas med konfidensintervall. Observera att resultaten kan överlappa varandra om felmarginalerna är höga eller om svarsandelarna ligger nära varandra. För mer information se även Kort om statistiken.

Varför en YH-utbildning?

Byta yrke vanligaste skälet

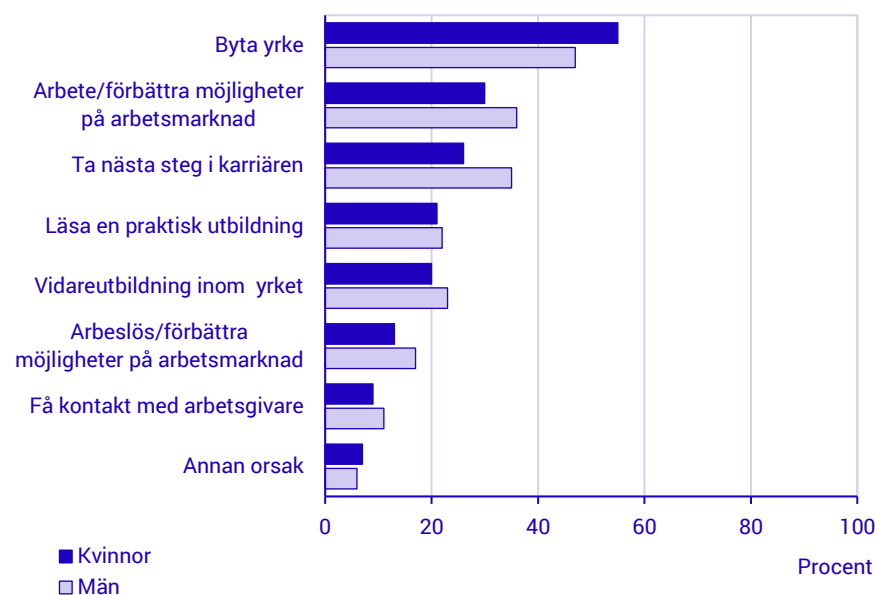
Cirka hälften av de examinerade svarade att de valde en YH-utbildningen för att de ville byta yrke. Det gällde för såväl män som kvinnor även om det var en något större andel kvinnor som valde det alternativet. Som andra alternativ hade de examinerade valt att läsa på YH för att förbättra sina möjligheter på arbetsmarknaden även om de hade ett arbete. Här var det en något större andel män än kvinnor.

"Blev varslad, ville öka lön och byta yrke"

"Ville vidareutveckla mina kunskaper inom ett område som intresserat mig under flera år"

"Behövde paus från dåvarande arbetssituation"

Diagram 1. Anledningar att läsa en YH-utbildning. Kvinnor och män.
Uppföljningsår 2022 (examinerade 2021)

För kortare YH-utbildningar, minst ett år långa men mindre än ett och ett halvt år, var dock den vanligaste anledningen till studier att vidareutbilda sig inom yrket.

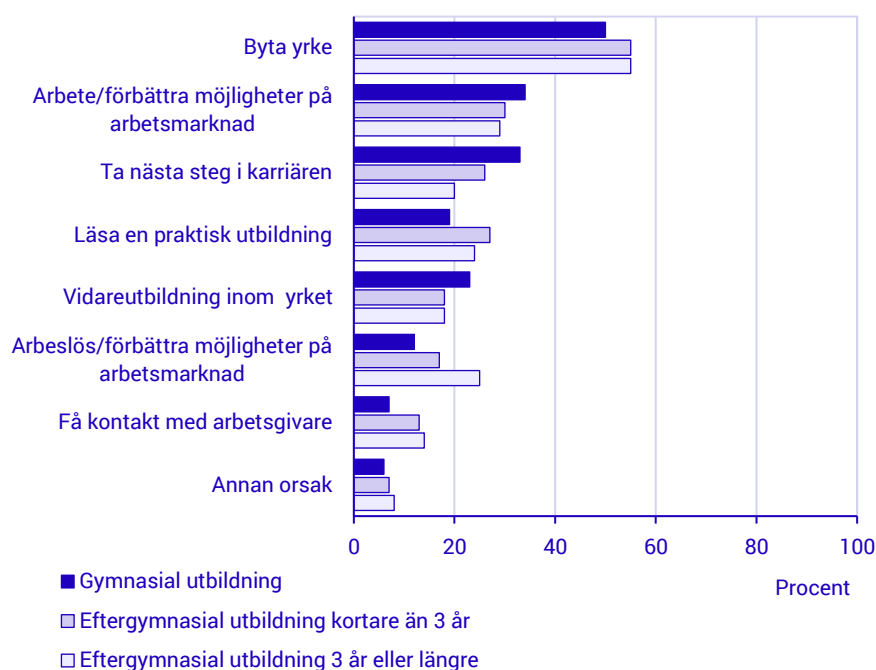
Tidigare utbildningsnivå

Var tredje person som tog examen från ett YH-program 2021 hade en eftergymnasial utbildning när utbildningen påbörjades, www.scb.se/UF0701. För såväl kvinnor som män var det fler som hade en eftergymnasial utbildning som var kortare än 3 år. Det finns dock skillnader mellan inrikes och utrikes födda. För examinerade som hade eftergymnasial utbildningsnivå när de påbörjade YH-utbildningen hade utrikes födda främst en längre utbildning om minst tre år till skillnad från inrikes födda där det var vanligare med en kortare eftergymnasial utbildning. Det gäller särskilt för utrikes födda kvinnor där var tredje kvinna som tog examen hade en längre ingående eftergymnasial utbildning. Mer att läsa om eftergymnasial utbildningsnivå innan studier på en yrkeshögskoleutbildning finns

att läsa i rapporten Övergångar mellan yrkeshögskola och högskolan, www.scb.se/UF0701.

Att byta yrke var det främsta skälet till studier oavsett tidigare utbildningsnivå, även om det var något högre andel för dem med eftergymnasial utbildning. Högst andel var det för kvinnor med eftergymnasial utbildning.

Diagram 2. Anledningar att läsa en YH-utbildning efter tidigare högsta utbildningsnivå.
Uppföljningsår 2022 (examinerade 2021)

Examinerade med tidigare högst gymnasial utbildningsnivå valde i högre grad än de med eftergymnasial utbildning ett YH-program för att ta nästa steg i karriären. Det gällde i högre grad för män än kvinnor. Däremot var det mer vanligt att välja studier på en YH-utbildning för att gå en praktiskt utbildning om den tidigare utbildningsnivån var eftergymnasial.

Yngre valde en praktisk utbildning och ville ta ett steg i karriären

Medianåldern för en examinerade från ett YH-program år 2021 var 31 år. Kvinnors medianålder var 32 år vilket är högre än männens medianålder som var 30 år. Sex av tio personer som examinerades från ett YH-program var över 30 år. För mer statistik om YH se SCB:s webbplats, www.scb.se/UF0701.

"En utbildning där jag kom ut och gjorde praktik".

"En bred utbildning på kortast tid"

Tabell 1. Examinerade 2021 efter kön och ålder.

Ålder	Antal examinerade	Därav andel kvinnor	Därav andel män
-24 år	2 980	48	52
25-29 år	5 340	54	46
30-39 år	6 890	59	41
40+ år	4 540	67	33
Totalt	19 750	58	42

För de yngre under 25 år var det minst lika viktigt att läsa en praktisk utbildning och att komma vidare i karriären som att byta yrke. För de andra åldersgrupperna minskade vikten av en praktisk utbildning med högre ålder. I åldersgruppen 30-39 år, som också är den största åldersgruppen, fanns flest examinerade som valde YH för att byta yrke.

Diagram 3a
Examinerade som ville gå en praktisk utbildning. Kvinnor och män efter ålder. Uppföljningsår 2022 (examinerade 2021).

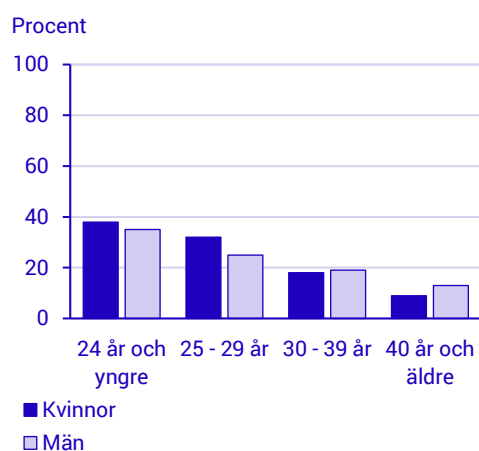
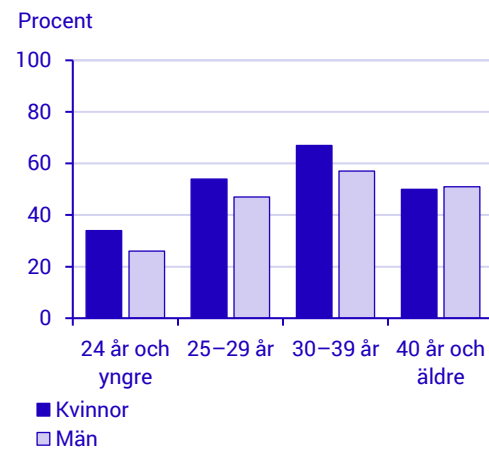

Diagram 3b
Examinerade som ville byta yrke. Kvinnor och män efter ålder. Uppföljningsår 2022 (examinerade 2021).

Vidareutbildning inom yrket viktigt för dem som läste hälso- och sjukvård

MYH brukar dela in YH-utbildningarna i 16 utbildningsområden där de fem största är Ekonomi, administration och försäljning, Data/IT, Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, Samhällsbyggnad och byggt teknik samt Teknik och tillverkning. Fyra av fem som tog examen 2021 gjorde det från dessa fem stora utbildningsområden. Flest examinerade fanns inom de kvinnodominerade områdena Ekonomi, administration och försäljning (27 procent) och Hälso- och sjukvård samt socialt arbete (15 procent). Lägst antal examinerade bland de fem stora hade Data/It (11 procent).

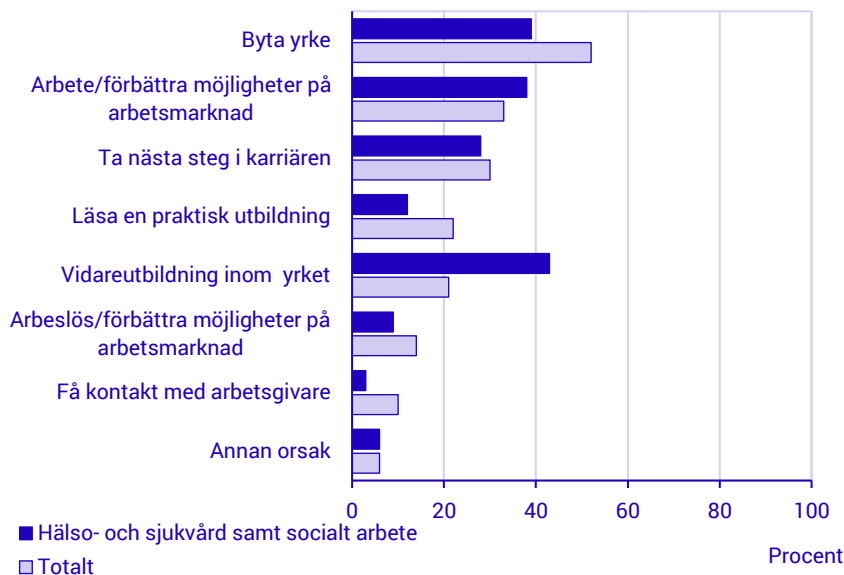
"Ville ändra inriktning inom vård".

"Jag ville förkovra mig inom ett ämne som intresserar mig mycket".

Inom fyra av de fem stora utbildningsområdena var det vanligast att den studerande valt ett YH-program för att kunna byta yrke. Inom Data/It och samt Ekonomi, administration och försäljning svarade sex av tio att de valde en YH-utbildning för att byta yrke. Inom Hälso- och sjukvård och socialt arbete var motsvarande uppgift fyra av tio. Här var det även lika viktigt att läsa på YH för vidareutbildning inom yrket.

Diagram 4. Anledningar att läsa en YH-utbildning inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete och Totalt.

Uppföljningsår 2022 (examinerade 2021)

Distansutbildning för att förbättra sin situation på arbetsmarknaden

Allt fler väljer att studera på distans. Av de examinerade var det 24 procent som hade studerat på distans år 2021. Högst andel distansstudier fanns inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete (56 procent) och lägst andel fanns inom Data/It (3 procent). Nio av tio som tog examen inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete var kvinnor.

”Att läsa på distans & nära arbetslivet med föreläsare på plats lockade mig”.

De som studerade på distansutbildningar svarade i högre grad än de som läste en bunden utbildning att de hade ett arbete, men ville förbättra sina möjligheter på arbetsmarknaden. Det gällde särskilt för männen där 50 procent valde det svarsalternativet. För männen som läste på distans var det även lika betydelsefullt att ta nästa steg i karriären som att byta yrke. För både män och kvinnor på distansutbildning kom vidareutbildning inom yrket högt upp som anledning till studier. Studier på ett program för att byta yrke var allra viktigast för kvinnor på bundna utbildningar.

Diagram 5a
Anledningar att läsa en YH-utbildning. Kvinnor efter studieform. Uppföljningsår 2022 (examinerade 2021).

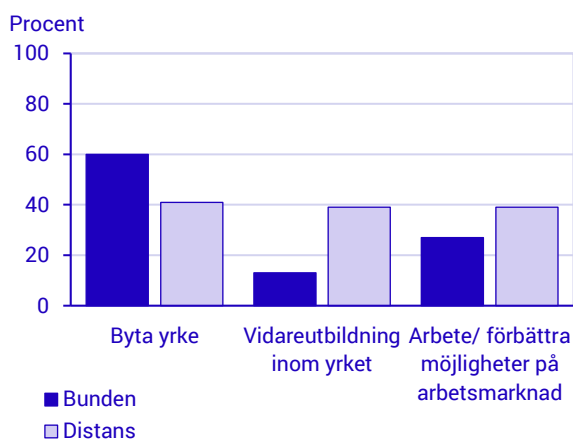
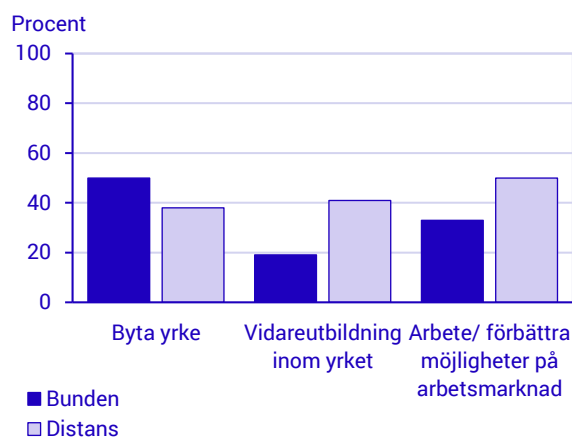

Diagram 5b
Anledningar att läsa en YH-utbildning. Män efter studieform. Uppföljningsår 2022 (examinerade 2021).

Utrikesfödda valde studier för att få ett arbete

En av fem som examineras från en YH-utbildning är utrikes född. Av de utrikes födda angav 40 procent byte av yrke som anledning att studera på ett YH-program. För inrikes födda var motsvarande siffra 54 procent. Skillnaden var större bland kvinnor där 58 procent av de inrikes födda kvinnor svarade att de valde utbildningen för att byta yrke, jämfört med 39 procent för utrikesfödda kvinnor.

Diagram 6a
Examinerade som ville byta yrke.
Kvinnor och män efter nationell bakgrund.
 Uppföljningsår 2022 (examinerade 2021).

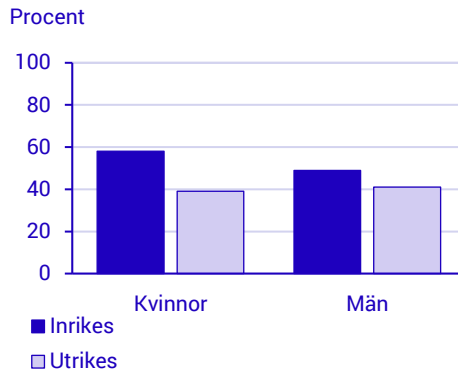
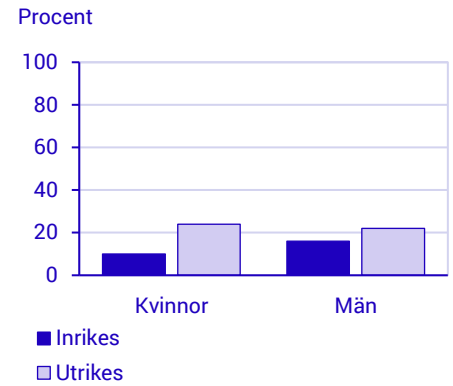

Diagram 6b
Examinerade som var arbetslösa och ville förbättra sina arbetsmarknadsmöjligheter.
Kvinnor och män efter nationell bakgrund.
 Uppföljningsår 2022 (examinerade 2021).

”Jag vill komplettera mina utländska betyg”.

Av de utrikes födda var det 23 procent som svarade att de valde en YH-utbildning för att de var arbetslösa, men ville förbättra sina möjligheter på arbetsmarknaden. Motsvarande siffra för inrikes födda var 12 procent.

Diagram 7. Anledningar att läsa en YH-utbildning efter nationell bakgrund.
 Uppföljningsår 2022 (examinerade 2021)

Att hitta sitt drömyrke

I enkäten fanns möjlighet att lämna kommentarer till alternativet Annan orsak. Kommentarer som lämnats kan dock ha anknytning till andra valda alternativ, ett eller flera. Av kommentarerna framgår att många valde YH för utbildningsformen i sig där utbildningslängden spelar roll och vikten att komma snabbt in på arbetsmarknaden. Även möjligheten att läsa efterfrågad utbildning på distans framhölls. En del valde YH då de inte kom in på högskola medan andra hade en förlegad utbildning alternativt en utländsk utbildning som var otillräcklig. Många har även hittat sina drömyrken inom YH som exempelvis pilot.

Andra valde att läsa på YH då de blivit varslade eller uppsagda, bland annat till följd av coronapandemin. Den egna hälsan och behov av bättre arbetsförhållanden angavs som andra skäl till studier. En del uttryckte även vikten av att utveckla sig själva och att pröva på något annat.

Kort om statistiken

Statistikens ändamål och innehåll

Frågan om varför den examinerade valde att läsa på ett YH-program var en tilläggsfråga i undersökningen Inträdet på arbetsmarknaden efter yrkeshögskolan som genomfördes 2022 avseende examinerade 2021. Frågan har inte ställts tidigare och planeras inte ingå i kommande undersökning om inträdet på arbetsmarknaden efter yrkeshögskolan.

Statistiken om inträdet på arbetsmarknaden efter yrkeshögskolan bygger bland annat på frågor om de examinerades huvudsakliga sysselsättning före och efter utbildningen, överensstämmelsen mellan utbildningen och nuvarande arbetsuppgifter samt de examinerades nöjdhet med utbildningen.

Mer information om statistikens ändamål och innehåll finns i avsnitt 1 i *Kvalitetsdeklaration* på SCB:s webbplats, www.scb.se/UF0512.

Uppgift om den studerandes tidigare utbildningsnivå har hämtats från SCB:s register över befolkningens utbildning. Mer information och statistik om studerande och examinerade inom YH finns på www.scb.se/UF0701. Här finns även en rapport om övergångar mellan yrkeshögskola och högskola och tvärtom.

Information om statistikens framställning

I populationen ingick examinerade från yrkeshögskoleprogram med avslutsdatum under 2021. Det ingår även examinerade som har gjort sena kompletteringar på dessa utbildningar och som tagit examen mellan 2022-01-01 och 2022-06-17. Personer som vid tidpunkten för uppföljningen inte längre var bosatta i Sverige har uteslutits. Totalt ingick cirka 19 500 personer i populationen.

Data samlades in direkt från de examinerade genom en enkät (webb/papper). 84 procent svarade på webben. Datainsamlingen pågick under slutet på augusti till början på november 2022.

Undersökningen är en totalundersökning med bortfall. Kalibrering används för att kompensera för bortfallet. Vikter har beräknats så att resultat kan redovisas för hela populationen och inte bara för de svarande. De redovisade procenttalen är därför skattningar med ett 95-procentigt konfidensintervall, vilket innebär att det sanna värdet ligger inom ett visst intervall med 95 procents säkerhet. Intervallet skrivs ut bredvid punktskattningen (andelen) med symbolen \pm , till exempel 90 ± 2 . Det betyder att det sanna värdet, med 95 procents

säkerhet ligger mellan 88 och 92 procent. Mer information ges i *Statistikens framställning* på SCB:s webbplats, www.scb.se/UF0512.

Registervariabler som ålder, kön, nationell bakgrund och tidigare utbildningsnivå har hämtats från den officiella statistiken om Yrkehögskolans studerande och examinerade, se även www.scb.se/UF0701.

Information om statistikens kvalitet

Ett statistikvärdes tillförlitlighet/osäkerhet beror på den totala avvikelserna mellan skattningen och målstorheten. I denna undersökning förekommer osäkerhet kopplat till ramtäckning, bortfall, mätning och bearbetning.

Den osäkerhetskälla som bedöms påverka statistiken mest är bortfall. Bortfallet i undersökningen var 58,8 procent. För att försöka reducera eventuella bortfallsskevheter har vikter beräknats med hjälp av kalibrering. Storleken på kvarstående skevheter orsakade av bortfallet är dock svåra att mäta.

Mer information om statistikens kvalitet ges i avsnitten 2–5 i *Kvalitetsdeklaration* på SCB:s webbplats, www.scb.se/UF0512. Avsnitt F beskriver statistikens historik.

SCB beskriver Sverige SCB beskriver Sverige

Statistikmyndigheten SCB förser samhället med statistik för beslutsfattande, debatt och forskning. Vi gör det på uppdrag av regeringen, myndigheter, forskare och näringsliv. Vår statistik bidrar till en faktabaserad samhällsdebatt och väl underbyggda beslut.